

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
صاحب امتیاز روزنامه هفتگی
و یومیة (جبل المتین)

(عنوان مراسلات) -
طهران خیابان لاله زار
فامب مدیر میرزا سید حسن کاشانی
دبیر اقا شیخ یحیی کاشانی

غیر از روزهای جمعه همه روز
طبع و توزیع میشود

یومیة

جبل المتین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالیانه

طهران ۳۰ قران
سایر بلاد داخله ۴۰ قران
روسیه و قفقاز ۱۰ منات
سایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک

(قیمت يك نسخه)

در طهران يكصد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است

قیمت اعلان سطر

دو قران است

روزنامه یومیة ملی آزاد سیاسی اجباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه

با امضا قبول و در انتشارش اداره آزد است

پنجشنبه ۱ جمادی الاول ۱۳۲۵ هجری قمری و ۲۳ خرداد ماه حلالی ۸۲۹ و ۲۲ ژوئن ۱۹۰۷ میلادی

اختلال و رفع آن

در شماره ۳۸ شمه از اختلال اوضاع مملکت
بعرض رسانیدیم باز مزید توضیح را میگوئیم امروز
وطن ما مستعد هر نوع انقلاب و اختلال داخلی و
خارجی است دول بیدار همجوار بهمان حالات که
میدانید و نشسته میخواهید در اسباب چینی با کمال سر
گرمی مشغول و در تحریک و اغواء ذره فرو گذار
نمیکند و دست اندازی را بهانه مبطلبند و تخطی را
فحشست میجویند شریک دزد و رفیق قافله اند حقیقت
مارا دست انداخته اند یکی طرف سالار الدوله حرکت
میکند و دیگری بسمت فلان السلطنه میرود گاهی در
سبزواری اسباب میچینند و هنگامی در رشت فتنه بر پا
میکند این روزها هم که رقابت المان را ملاحظه کرده اند
بیشتر عجله دارند و کار ده روز را در یک روز صورت
میدهند

ما هم بحمد الله بیدار و هوشیار در جلو آنها
رندانه می عقبمیرسیم و میدان را بر ایشان خالی میکنیم
و از حسن فطرت خود خیال سوء ظنی نسبت بان ذوات
مقدسه جایز نمیدانیم و از فتنه های سفیر انگلیس در
موقع فتح هرات و زمان حکومت فرهاد میرزا در
عهد محمد شاه غازی و غیره . . . عبرت نمیگیریم و
غیر از اصلاح و صلاح احتمالی در حق آنها نمیدهیم
موقع نازک و راه باریک ، افق ملک تاریک است
از یک طرف قرض دولت از روس کار را مشکل
کرده سی و چند روز بیشتر بموعده باقی نیست شصت
هزار تومان هم از قسط سابق مانده و سر بار این

قسط شده ، از طرفی دیگر بانک استقراضی چندین
کرور در بین تجار منتشر کرده و با رنج زیاد متوقع
وصول است ، علاوه بر این دو اساعه دولت برای
مخارج لازمه معطل و بول نیاب است قرض از خارجه
ممکن نیست در داخله هم پول کم و شرایط بانک ملی
سخت ، نوکر زور آورده ، ارباب حقوق فریاد نموده ،
مخارج لازمه در پیش است ، مالیات در اغلب بلاد
وصول نشده ، دخل کم رکات معلوم نیست ، مستخدمین
متوقع اضافه مواجب ، سر رشته از دست در رفته ،
وزراء در کار خود حیران مانده ، و کلاء در اصلاح
امور عاجز گشته اند

ملت جاهل هم از در کار داخل نمیشوند و
بمیل خود حرکت میکنند از هر گوشه صدائی بلند است
و هر کس نغمه میزند چیزیکه بگوش نمیرود حرف
حساب و سخن حق است

حالت وزراء ما اغلب طوریت که ممکن نیست
افاقه برای ماداشته باشد يك نفر را می بینی کار بلد نیست
ترتیب نمیداد بیچاره مجسمه است دیگری میگوبد من
باید امور مخنله خود را اصلاح کنم زیرا که مدتی است
بی نظم بوده و املاکم بکلی از فرشته افتاده ثالثی چندین
اندرون دارد و برای هر یک مخارج زیاد لازم است باید
مخارج را تحصیل نمود یکدو نفر هم اگر مهیای کار
هستند پیشرفت ندارند و دیگران در کار شان مداخله
میکندند - برای غفلت آنها يك فقره مثال ذیل هاید
کافی باشد

در موقع مناقشه بین ایران و عثمانی و تخطی عثمانیان
بحدود ایران يك نفر از صاحب منصبان اروپائی که در

نظام ایران مستخدم است بهزار زحمت بخیال خدمت و گرفتن نعمت نقشه نظامی عثمانیان را بدست آورد که بهمه دولتی مهور و سند اعتبارش معلوم بود و در همان نقشه لاریجان را داخل درخك ایران کرده و حق طاق ایران داده بودند و ممکن بود بواسطه همان نقشه تصرف آنها را درخك لاریجان غاصبانه قلم داد و ملزم نموده مشار الیه باوجد و شفقت نقشه را تقدیم وزارت جلیله جنگ نمود و در ازاء این خدمت مرجحا و آفرین زیاد شنید — و گمانش آنکه قشهر را برئیس کمیسیون سیرده دلیل حقانیت قرار خواهند داد اما بد بختانه بعد از شش ماه از رفتن کمیسیون در زیر زمینی فرح آباد نقشه را باحالت خراب ملاقات کرد که بزبان ییزبانی شکایت میکرد که چرا مرا بکسی دادی که قدم نداند و خارم سازد

چه باید کرد

برای رفع این اختلالات تکلیف چیست و چه کار باید کرد؟ اگر از من میپرسید میگویم ما سه طبقه داریم وزراء، وکلاء ملت هر یکی را تکلیفی خاص است، تکلیف وزاء آنستکه اغراض را اول کنار بگذارند و با هم متفق شوند تا گرفتار دفاع از یکدیگر نباشند و محتاج تجدید اوضاع سابق نکردند این وضعی که ما از دور مشاهده میکنیم باز همان ترتیب سابق را پیشنهاد کرده اند بکروز جمعی برای وزیر عدلیه بدگویی میکنند و هزارها نسبت دروغ باو میدهند در حالیکه سه روز پیش او را بحسن اقدامات ستایش میکردند، واضح است که این تغییر عقیده از کجا برخاسته و بدستور کیست، حالا او هم چاره دارد غیر از اینکه جمعی را وادارد برخلاف بگویند، والله این پلنیکهای یوسیده امروز جز وهن و ضعف نتیجه ندارد باید مسلك را تغییر داد و صورت خلاق شد

تکلیف مجلسیان و وکلاء آنکه بسرع ت برق واد قانون را مرتب و مدون کنند واقعا برای عمل زید و عمرو که انجا ننشسته اند و من بسلك بلند میگویم هر وقت مجلس مداخله در جزئیات بکند آنروز اول خرابی اساس مجلس خواهد بود سر تفکیک قوه تشریح از قوه اجرا را اگر درست مسبقید میدانید چه عرض میکنم و الان هم وقت تفصیل ندارم

تکلیف ملت آنکه حتی الامکان مداخله در کار وکلاء و اهل مجلس نکنند تا بتوانند فارغ البسال مشغول کار بشوند اینجا دوسه کلمه تشریح لازم است که نمیتوانم از آن صرف نظر کنم، ملت عبارت است از طبقات مختلفه مثل علماء تجار اعیان کسبه فلاح و هر کدام حق دارند برای

حق خود وکیل انتخالی کنند تا حقوقشان را حفظ کنند اما بعد از تعیین وکیل گویا اگر خود اقدامی بکنند خلاف قانون باشد پس بر علماء اعلام که در این کار مقدس پیشقدمتر از سایرین هستند لازم است این تکه بزرگ را منظور نمایند و بدیگران سر مشق بدهند بلی دو وجود مقدس که مؤسس این اسناد باید مداخله نامه امروزه داشته باشند لکن بشرطیکه تسلسل در کار نباشد

یک تکلیف هم راجع بجمعه طبقات سه گانه است که باید دولت و ملت و مجلس با یکدیگر متفق باشند و بمعاضدت یکدیگر امور را فیصله نمایند تا آب و رنگی در ملك پدید آید و امور مجربا صحیحی پیدا کرده اختلال مرتفع گردد

معقق است پس از این در صورت قصور جزای ما از محاکمه آدمیست و مصدر عدالت غیر از سابق است زیرا تاکنون جاهل مقصر بودیم اینک عالم مقصر میباشیم سابق حقوق انسانی نداشتیم اکنون دارای حقوق شده ایم قبل از این در عداد ملل وحشی بشمار میامدیم امر روز ملت متقدم محسوبیم تا حال در ایران مملوک بودیم اینک مالکیم پس بر ما است که شکر این نعمه را بگذاریم ملك خود را آباد نمائیم و با این ضیق وقت اوقات خو در باطل نزاریم و این فریاد های خیر خواهانه را افسانه نیندازیم سرا پا هوش باشیم و بدانیم که همسایگان بیداری و ذی حقی ما را بوجود خود سم قاتل میدانند هزاران خیالات فاسد در ماده ما مینمایند ما را بمالکیت این مملکت ناقابل و به ذیحقی نالایق می خوانند در این صورت بر عموم ما لازم است کمر همت بر میان بسته طلسم جهل را شکسته بکوری چشم رفیقان مشغول ترقی خود و آبادی مملکت و اصلاح عیویات باشیم — لهذا چند مسئله است که فعلا اصلاح آنها برای ما الزم و مقدم بر تمام امور است یعنی واجبات اولیای دولت و نمایندگان ملت در اصلاح این مسائل اقدام فوری نموده و هر فردی از افراد ملت در این مواضع عقیده خود را بر عرض ایشان برسانند — من جمله یکی مسئله اصلاح رابطه دولتی با دول خارجه و تغییر ریلتیک سابق است زیرا که تا این رابطه اصلاح نشود و ریلتیک ایران تغییر نیابد در مقال تقلبات بیخ در بیخ همسایگان هیچ کار ما پیش نخواهد رفت و هر روز به بهانه مشغولمان خواهند کرد لذا در این خصوص عقده بنده این است اول دولت علیه ایران با دول متمنده آسیا عقد اتحاد و رابطه به بندد و از طرفی ایران بکنفر مأمور دپلماتی کامل به ژاپون برود و از آنان به ایران سفیر خواسته شود — ثانیاً از جانب ایران یک نفر مأمور کامل ملت دوست در کنفرانس لاهه مستقیما باشد نقشه جدرائی

حالیه و سابق ایران بدفتر کنفرانس سپرده گردد ثالثا
مشروطیت و بی طرفی ایران به تمام دول و ملل اعلان
به شود

دبکری در مسائل واجبه فراهم کردن لوازمات علوم
و تدارک نمودن معلمین قالی و بی غرض است چنانچه بی
علمی است که ما را به این روزگار انداخته و باین بلیات
دچار مان ساخته نرو تمان را بخارجه کشیده معاندان را
مستور گذاشته شیرازه امور اتمانرا کسبخته کارانرا بیجائی
رسانیده با بودن همه نوع اسباب رفع احتیاج از آب
تا آتش بخارجه محتاج کسردیده بد بخانه محصولات
داخله خود را قیمت نازل فروخته همان جنسرا بهزار
مسای قیمت می خریم و ننگ این بی کفایتی را نمی
فهمیم باری در این مسئله بهتر است از معلمین ارویائی
چه حاضر و چه غایب صرف نظر نموده متوقع تعلیم علم نباشیم
و این توقعرا حمایت شماریم زیرا در صورتیکه دول و
ملل اروپا بواسطه بی علمی ما سنوائی ملیونها از این مملکت
فایده می برند چه کونه می شود دخل فوق العاده را
بجزئی حق تعلیم فروخته ما را عالم سازند رقیب برای
خود به تراشند بدیوانه کسی ماند این داوری چنانچه
سالهاست انگلیس هندوستان را به تصرف خود آورده و
در کمال استقلال به آنان سلطنت یافته فایده برده در این
مدت کدام يك از اطفال هنوز در مدارس انگلیس ها تعلیم
یافته و فارغ التحصیل گردیده است خلاصه پس ناچاریم در
این خصوص هم متوصل بشویم به ممالک متمدنه آسیا به
این معنی آنچه معلمین لشکری و کشوری لازم است از
ژاپون بخواهیم فسون را تحت اصول نظام لشکری ان
دولت جوان بخت دخل کرده مدارس نظامی و غیره را
به قواعد ایشان مرتب داریم تا انشاء الله شاهد مقصود را
بدست آریم

(سیم) از مسائل واجبه تنظیم دستکاه دیوان
است که در حقیقت محرك و دیک بخار
تمام ادارات مملکتی است چنانچه در تمام ممالک متمدنه
آنچه لازمه احتیاط و مدافعه است در ترتیب این دستکاه
بعمل میاورند بد بختانه در ایران بهیچوجه محل اعتنا
وقابل التفات نه شده یکی از اعضايشرا بالاستحقاق
منسوب و به عضویت مقرر نمیدارند شرایط عضویت این
دستکاه در ایران مسخره کوئی و یاوه سرائی قلب و مردم
آزاری است لادک تمام خرابی ایران از این مسئله است زیرا
هرگاه تا کنون دستکاه دیوان ایران اعضای قابل داشت
ملت به این اندازه از علم دور نیفتاده بود نفوذ خارجه
به این میزان نرسیده بود حالیه هم اگر این دستکاه
منظم نگردد در عضویت ان وراثت موقوفه شود همین

آشی است همان کاسه نه حقوق دولت مشخص و نه
کاری پیش خواهد رفت

(۴) از مسائل واجبه اداره کردن ادارات داخله و
حاضر نمودن اجزای صحیح برای اینکار که بتواند
علمی و عملی مشاغل پولیتیکی و تجارتی داخله را اداره
نمایند بعد از این برای شغل مختصری از کرم مریم
اجزا نخواست و بخارجه محتاج نشده تا اینکه اطفال
ایران خود را عالم و حاضر سازند در این خصوص
لازم است ابتدا ملاحظه کرده فهمیم فعلا بقدر کفایت
داریم یا نه و انگاه در صورت ضرورت از هم وطنان
عزیز خود یعنی یار سا پارسیان مهاجرین که مدتهاست
در هند و خارجه تحصیل کرده و تربیت یافته اند با کمال
افتخار خواسته مشغول کار نمائیم و این سلسله را جان
عزیز خود شماریم به بعضی ایرادات مختصر این
بیچارگان را از ممالک نیاکان خود نرانیم بلکه مهاجرین
ایشان را بوطن خود جلب کرده مقدشانرا بروی چشم
خود گذاریم

(۵) پنجم از مسائل مهمه اصلاح رابطه تجارتی
است که فعلا سر تایا غرق گرفتاری این درد بیدرمان
میباشیم که به قوه علمیه هستی مانرا برده و می برند و ابدا
در خیال نیستیم توضیح این مسائل نقداً بماند برای آتیه

خلاصه مذاکرات مجلس

(روز سه شنبه ۲۹ شهر ربیع الثانی)

در خصوص تعیین اول دوره مجلس مذاکره شد
که اگر چه در قانون اساسی معین شد باینکه اول و ابتدای آن
از حضور و کلاء تمام ولایات خواهد بود ولی این مسئله حال
موجب اشکل شد زیرا که وکلای ولایات شاید تمامی آنها
تا شش ماه بیکسال دیگر هم نیایند پس باید يك وقتی برای
آن معین کرد بعد از مذاکرات زیاد و کشیدن قرعه اکثریت آراء
بر این قرار گرفت که اول هر دوره اول جوزا باشد
و ابتداء این دور هم از اول جوزا مقرر شد که از برای
دوره های آتیه انتخاب وکلا و رسیدن آنها بمرکز تا میزان
سهل و میسر باشد بعد شروع بقرات نتمه قانون اساسی
شد در آن زمانی که خواستند الحاق نمایند باینکه
هیئتی از علماء اعلام محض از برای تشخیص
موافقت و مخالفت قوانین موضوعه از مجلس
بافوائین و احکام شرعی بنویه همیشه باید نظارت داشته
باشند مذاکراتی بمیان آمد اغلب و اکثر را در اصل و
مواد کلیه آن که تطبیق قوانین مجلس با قانون اسلامی
والخصار این تمیز و تشخیص در موارد غامضه و مشکوکه
با علماء اعلام گفتگوئی نبوده فقط در امر انتخاب این

هیئت که باید منتخبین آنهاست باشند یاوکلاء مجلس یا مجلسین یا عده کثیری از علماء و بودن آنها در جزو یکی از دو مجلس یادر خارج محل اختلاف و مقام حصری بود

ولی جناب تقی زاده اظهار داشتند که فعلی در اینجا نوشته شده است که مستغنی از آست و آن اینست که قوانین موضوعه مجلس وقتی عنوان قانونیت پیدا میکند که بتصویب مجلسین ملی و سنا و بصدقه همیونی موشح شده و موافق با قوانین دین اسلام باشد و بانفء هریک از این قبود چهار گانه عنوان قانونیت پیدا نخواهد کرد بنا بر این اگر امری از مجلس شورای ملی و مجلس ثنا گذشته باشد و بصدقه همیونی هم رسیده باشد اگر مداز آن علماء اعلام پروتست نمایند که این حکم مخالف با قوانین دین میباشد آن حکم از درجه اعتبار و قانون بودن ساقط خواهد بود دیگر محتاج باین فصل نیست زیرا که این مسئله حق تمام علماء اسلام است و ما ارا منحصر در جمعی می نمایم و حل آنکه اگر بالاضء این چند نفر حکمی شکل قانونی پیدا کند و بعد از آن شهرت علماء دیگر بر خلاف آن قیام شود باز از قانون بودن خارج خواهد بود پس خوشت این امر را همان نحو بحال خود باقی بگذارید همین که از علماء حکمی بر خلاف آن صادر نشد کافیست

گفته این امر موجب عسر و یاعث تمویق و تعطیل احکام مجلس خواهد بود علاوه چون مقام مقام اینست که مخالفت با قوانین اسلامی نداشته باشد و تشخیص این مطلب هم از چند نفر کافیست لازم بموافقت نیست تا قول مشهور یا الجماع بدست بیاید

جناب حاجی میرزا علی آقا اظهار داشتند که احکام شرعیه دو قسم است یک قسم احکام اولیه واقعه که احکام ثانیه میباشد و قسم دیگر احکام ثانویه ظاهریه که احکام فعلیه و منجزه میباشد و آنچه که معمول به مکلف است این قسم آخریست و این مختلف خواهد شد باختلاف موضوع و اختلاف حال مکلف و تشخیص موضوعات با اهل عرفی است نه با علماء از علماء بیان احکام کبیه است مثل اینکه اگر دو نفر طیب عادل حاذق تشخیص بدهند حال مریض را که باید شراب بخورد در این صورت ارتکاب آن برای مکلف جایز و عقاب آن از او مرتفع است پس تشخیص صحت و فساد حال ملک که موضوع بحث مجلس راست با اطباء حاذق که وکلا باشند هست هر موضوعی که به تشخیص آنهاست حکم کلی بر او بار خواهد شد در این صورت لازم بنظر علماء نیست

جناب حاجی سید نصر الله جواب دادند که این مسئله در موضوعات مسلمة و احکام معینه صحیح است اما در موضوعات مشکوکه و مصادیق متردده یا در احکام مشکوکه و غیر معلومه ناچار باید رجوع بعلماء شود

جناب سید عبد الحسین بعد از بیانات مفصله در طی کلمات چنین اشعار و اعلام میداشتند که امروزه محض حفظ آئین اسلامی افامه این مجلس و استحکام آن لازم و این منوط است بانحداد و اتفاق کلمه و توجه جمیع مسلمانان بان این اتحاد و اتفاق منوط است که بر خلاف ما سبق علماء اعلام خودشان را داخل در این مجلس بدانند و در صدد احکام و استحکام این اساس بر آیند و اختلافات جزئی را در موارد فروعیه در سیاسات و معاملات محض از برای پیشرفت مجلس چندان اعمل نفرمایند یعنی محض تسهیل و پیشرفت امور مشهورات را پیشنهاد اهل مجلس نمایند و در حفظ و حراست آن که در حقیقت حفظ و حراست اسلام است جد و جهد بلیغ نمایند جناب حاجی امام جمعه خوئی اظهار داشتند که البته برای تشدید و تقویم این اساس وجود هیئتی از علماء اعلام لازم است ولی آن علمائیکه واجب الاطلاع و مطاع هستند باید جامع علم و عدل و تدین باشند نه هر عالمیکه محض تغییر آب و هوا بخواید مطاع و متبع باشد بعد از مباحثات و مذاکره زیاد بی نتیجه ماند

(وعده خواهی)

چون خداوند تعالی بندگان خود را در همه امور خیریه سهیم و شریک یکدیگر مقرر داشته و اینک که دوره هوا خواهی و اتحاد است مخصوصا کبیانی که شرکت و کبیانیه هستند باید از سر مایه و شرکت و جمع و خرج اداره مسبق باشند از جمله شرکت سهام جاده آ ستارا وارد بیلادت که هنوز شرکاء اثر ترتیب و تکلیف شخصی مسبق نیستند و نمیدانند که وجه سهام بچه مصرف رسیده و چه در ازاء آن دارا هستند لهذا باشاره جناب حاجی مدیرالدوله وزیر و وظائف و آقای مشیر السلطنه انجمنی در منزل جناب حاجی صدر السلطنه جنب مجلس مقدس فراهم است استدعا دارم که روز جمعه عصر هر کس دارای بلیط شرکت این راماست تشریف آورده تکلیفی بجهت یکدیگر معین نمایند و فراری بدهند (ابوالسادات)

(اعلان)

هر کس از آقایان تجار ایران و ترکستان از قسم چائی لب زرو سبز و نیل بشکاله طالب بوده باشد محض سهولت امور تجار رتی در کالکته اداره دایر نموده ایم که در کمال دیانت انجام خدمات آقایان محترم داده خواهد شد این اداره تجار رتی متجاوز از هفتاد سال است با کمال دیانت دائر میباشد هر کس از آقایان فرمایند داشته باشند رجوع فرمایند در اداره تجار رتی کالکته محله سو بهارام بی زا کس لین نمرة ۱۸ عنوان تلگرافی (کالکته مازندرانی) اول ابو طالب ابن حاجی عبد الله مازندرانی

حسن الحسینی الکافانی